

SPRIKENDE FUNN

I FORSKNING PÅ **LÆRERTETTHET**

Norsk og internasjonal forskning viser ingen entydig sammenheng mellom antall lærere per elev og læringsresultater.

Forskning på lærertetthet viser ikke entydige resultater. Enkelte studier viser at små klasser gir positive effekter for enkelte grupper av elever, eller under gitte forhold ved undervisningen. Andre studier viser at klassestørrelse har liten betydning sammenlignet med andre forhold som påvirker elevenes resultater.

BLANDEDE RESULTATER OM KLASSESTØRRELSE OG LÆRERTETTHET

Eksisterende forskning på redusert klassestørrelse gir blandede resultater, og effekten er ofte liten. For eksempel viser analyser av den norske elevundersøkelsen fra 2012 at det ikke er noen sammenheng mellom klassestørrelse og elevenes opplevelse av eget læringsmiljø.¹

Analysen av nasjonale prøver og prestasjonsforskjeller mellom skoler og kommuner i 2008 og 2010 fant ingen direkte sammenheng mellom lærertetthet og resultater.^{2 3} Forfatterne peker imidlertid på at redusert klassestørrelse, eller økt lærertetthet, kan være gunstig for enkelte elevgrupper.

I de studiene som finner en positiv effekt av redusert klassestørrelse, er den ofte betinget av trekk ved elevene, og i noen tilfeller betinget av lærerne. For eksempel har ulike internasjonale studier funnet at effekten av redusert klassestørrelse er betinget av

- at elevene i utgangspunktet er skolesvake ⁴
- at elevene har lav sosioøkonomisk bakgrunn ⁵
- at elevenes foreldre har høy inntekt ⁶
- elevenes etniske bakgrunn ⁷

En meta-studie av 800 ulike forskningsprosjekter fra ulike land, fant at antall elever per lærer har liten effekt sammenlignet med andre faktorer som påvirker elevens skoleresultater.⁸

 Eksisterende forskning på **redusert klassestørrelse** gir blandede resultater og effekten er ofte liten.

FÆRRE ELEVER PER LÆRER KAN GI ØKT HANDLINGSROM

Foreldre og spesielt lærere er ofte positive til redusert klassestørrelse (se for eksempel ^{8 9 10}). Lærere kan oppleve bedre arbeidsforhold og trives bedre med mindre klasser.

Et eksperiment med tilfeldig plassering av elever i ulike klassestørrelser i Toronto dokumenterte at lærere hadde klare forventninger til utbytte av mindre klasser før gjennomføringen.¹¹ Lærerne i eksperimentet meldte at klassene forløp annerledes, og at elevenes læringsutbytte økte etter reduksjon i klassestørrelse. Likevel viste klasseromobservasjoner og testresultater ingen endring i undervisningen eller i læringsutbyttet. Ny gjennomgang av et stort eksperiment på klassestørrelser (Tennessee STAR) indikerer at erfarne lærere kan heve undervisningsutbyttet i små klasser, mens lærererfaring ikke har noen betydning i større klasser.¹² Funn fra denne forskningen tilsier at det handlingsrommet flere lærere per elev kan gi, må utnyttes på en god måte. Det er med andre ord ingen automatikk i at alle lærere klarer å benytte dette handlingsrommet til å heve elevenes læringsutbytte.

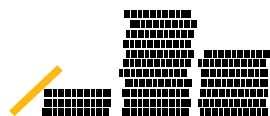

I 2013 er det satt av **157** millioner kroner i øremerkede tilskudd til **økt lærertetthet**

ØREMERKEDE TILSKUDD TIL ØKT LÆRERTETTHET

De ulike, og til tider motstridende funnene fra forskning på redusert klassestørrelse og lærertetthet, tilsier at vi trenger mer kunnskap på dette feltet.

I 2013 er det satt av 157 mill. kr i øremerkede tilskudd til økt lærertetthet. Midlene gis til skoler hvor grunnskolepoengene ligger under gjennomsnittet, og hvor gruppestørrelsen er større enn 20 elever per lærer. Utdanningsdirektoratet skal sette i gang en evaluering av resultatene. Evalueringen vil gi verdifull informasjon om effektene av økt lærertetthet i norske klasserom.

 Funn fra denne forskningen tilsier at det **handlingsrommet** flere lærere per elev kan gi, må utnyttes på en god måte.

REFERANSER

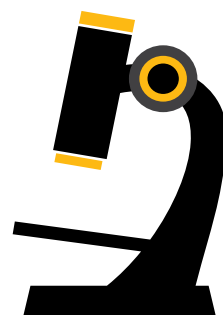
- 1 Wendelborg, C., Paulsen, V., Røe, M., Valenta, M. og Skaalvik, E. (2013). *Elevundersøkelsen 2012: Analyse av Elevundersøkelsen 2012*. NTNU Samfunnsforskning AS. Tilgjengelig fra: http://www.udir.no/Upload/Rapporter/2013/Elevundersokelsen_2012.pdf?epslanguage=no
- 2 Bonesrønning, H. og Iversen, J. M. V. (2008). *Suksessfaktorer i grunnskolen: Analyse av nasjonale prøver 2007*, SØF Rapport 05/08. Tilgjengelig fra: http://www.udir.no/Upload/Rapporter/2008/5/Analyse_nasjonaleprover_2007.pdf
- 3 Bonesrønning, H. og Iversen, J. M. V. (2010). *Prestasjonsforskjeller mellom skoler og kommuner: Analyse av nasjonale prøver 2008*, SØF Rapport 01/10. Tilgjengelig fra: http://www.udir.no/Upload/Rapporter/2010/5/Nasjonale_prover_2008.pdf
- 4 Levin, J. (2001). For Whom the Reductions Count: A Quantile Regression Analysis of Class Size and Peer Effects on Scholastic Achievement. *Empirical Economics*, Vol. 26, pp. 221-246.
- 5 Andersson, C. (2007). *Teacher Density and Student Achievement in Swedish Compulsory Schools*. Uppsala Universitet Working Paper 2007:5, Department of Economics.
- 6 Fredriksson, P., Öckert, B. and Oosterbeek, H. (2012). *Inside the Black Box of Class Size Effects: Behavioral Responses to Class Size Variation*. (Manuscript prepared for CESifo Area Conference on The Economics of Education 31. August–1. September.) Tilgjengelig fra: http://www.cesifo-group.de/portal/page/portal/CFP_CONF/CFP_CONF_2012/Conf-ee12-Hanushek/Papers/ee12_Oosterbeek.pdf
- 7 Hattie, J. A. C. (2009). *Visible learning: A synthesis of 800+ meta-analyses on achievement*. Routledge, Oxford.
- 8 Angrist, J. D. and Lavy, V. (1999). Using Maimonides' Rule to Estimate the Effect of Class Size on Scholastic Achievement. *The Quarterly Journal of Economics*, May.
- 9 Mueller, D. J., Chase, C. I. and Walden, J. O. (1988). Effects of Reduced Class Sizes in Primary Classes. *Educational Leadership*, Vol. 45, pp. 48-50.
- 10 Hoxby, C. M. (2000). The Effects of Class Size on Student Achievement: New Evidence from Population Variation. *The Quarterly Journal of Economics*, November.
- 11 Shapson, S. M., Wright, E. N., Eason, G. and Fitzgerald, J. (1980). An Experimental Study of the Effects of Class Size. *American Educational Research Journal*, Vol. 17, No. 141.
- 12 Mueller, S. (2011). Teacher Experience and the Class Size Effect – Experimental Evidence. *Journal of Public Economics*, Vol. 98, pp. 44-52.

RESSURSER

Mer om tilskuddet til økt lærertetthet på udir.no:

<http://www.udir.no/Regelverk/Tilskudd/Alle-tilskuddsordninger/Skoleeiere/Okt-larertetthet/>

De ulike, og til tider motstridende funnene fra forskning på redusert klassestørrelse og lærertetthet, tilsier at vi trenger mer kunnskap på dette feltet.

Schweigaards gate 15 B
Postboks 9359 Grønland
0135 OSLO
Telefon 23 30 12 00
www.utdanningsdirektoratet.no